

Kongress – så går det till

Den kommande kongressen kommer att innebära både nyheter och sådant som känns igen sedan förut. Den stora nyheten är att kongressen denna gång är helt digital, vilket betyder att kongresshandlingar inte trycks upp utan istället finns fritt tillgängliga för nedladdning från hemsidan. Det betyder också att alla ombud ska ha med sig en bärbar dator eller en surfplatta för att logga in i kongresssystemet i vilket man begär ordet, lägger yrkanden, deltar i omröstningar och genomför val. Kongresssystemet är enkelt att använda och bygger på de yrkandestationer som vi haft under de två senaste kongresserna. En detaljerad manual kommer att finnas tillgänglig för ombuden från och med slutet av december. Sådant som känns igen sedan förut gäller huvuddelen av formalian, t ex vad man får yrka på, regler för att begära ordet, principer för beslutsfattande, talartidsbegränsningar, streck i debatten etc.

Kongressen har en omfattande dagordning. Ni som är ombud kommer att ha ett mycket stort antal förslag att ta ställning till och redan nu kan vi vara säkra på att tiden blir knapp. Om demokratin skall fungera är det viktigt att vi håller oss till de mötestekniska reglerna. Här nedan följer en mötesteknisk snabbkurs, som vi uppmanar dig som är ombud att läsa igenom. Om du ändå känner dig osäker, så tveka inte att fråga din delegationsledning eller någon annan som har lite kongressvana.

Yttrande- och förslagsrätt

På kongressen har ombuden yttrande- och förslagsrätt. Det är endast ombuden som har rösträtt. I stadgarna regleras övriga deltagares yttrande- och förslagsrätt:

§ 87. Kongressombud, partistyrelsens, programkommissionens ledamöter samt partiets ledamöter av riksdagen och Europaparlamentet har yttrande- och förslagsrätt i samtliga frågor.

§ 88. Revisorer har yttrande- och förslagsrätt vid behandling av den gångna verksamheten. Valberedningens ledamöter har yttrande- och förslagsrätt i valfrågor. För inbjudna gäster beslutar kongressen om yttrande- och förslagsrätt.

Registrering

När du kommer till kongressen ska du registrera dig i kongressbyrån. Delegationsledaren har här ett särskilt ansvar att hjälpa sina ombud och ska vara den som först går fram till kongressbyrån när delegationen anländer. Alla ombud kommer att få en namnbricka och inloggningsuppgifter till kongresssystemet i samband med registreringen.

Talartid och talarlista

Beslut om talartidsbegränsning fattas i början av kongressen. Förslaget är tre minuter för förstainlägg (förutsatt att man satt upp sig innan det ”mjuka strecket” – se nedan) och två minuter för andrainlägg. Vid personpläderingar och repliker föreslås en minuts talartid. Förhoppningsvis kommer tidsbegränsningen vara densamma hela kongressen så att du som är ombud ska kunna förbereda dina inlägg, men erfarenheterna från tidigare kongresser säger oss att presidiet kan tvingas föreslå ännu kortare talartid. Då gäller det att improvisera så gott det går.

Första inlägg	3 minuter
Första inlägg efter ”mjukt streck”	2 minuter
Andra inlägg	2 minuter
Plädering i personval	1 minut
Replik	1 minut

Att begära ordet

Liksom på förra kongressen begär man ordet (och yrkar; se nedan) elektroniskt. Skillnaden denna gång är att detta sker i kongresssystemet via den egna datorn eller surfplattan. I kongresssystemet går det bra att sätta upp sig på talarlistan innan en debatt har börjat, men även under debattens gång så länge som streck inte är satt. Ordet i ordningsfråga och för sakupplysning begärs direkt av presidiet.

”Mjukt streck”

På kongressen kommer vi att tillämpa metoden ”mjukt streck”. Vid en bestämd tidpunkt före varje dagordningspunkt, tre till fyra timmar innan debatten börjar (se tidsplanen), sätts ett ”mjukt streck” för att begära ordet och skriva in yrkanden. Därigenom kan presidiet få en överblick över antalet talare och de olika yrkandena. Man kan även efter det mjuka strecket och under debattens gång sätta upp sig på talarlistan och lägga yrkanden. Skillnaden är att de som sätter upp sig på talarlistan innan det mjuka strecket får 3 minuters talartid och de som sätter upp sig efter får 2 minuters talartid.

Debatten

Talarlistan kommer att finnas tillgänglig i kongresssystemet och den övre delen av listan kommer också att synas på bildskärmar i kongresslokalen. När ordet fördelas kommer ordföranden även att tala om vem som är näst i tur. Hon eller han bör då gå fram och vara beredd intill talarstolen. På så sätt sparar vi mycket tid.

Två typer av frågor bryter talarlistan: **ordningsfrågor** och **sakupplysningar**. Ordningsfrågor gäller endast formen för diskussionen, inte innehållet, till exempel förslag om streck i debatten (se nedan) eller synpunkter på propositionsordningen. Sakupplysning kan vara fakta som är avgörande för diskussionen. Vare sig ordningsfråga eller sakupplysning får användas för att argumentera i den pågående debatten. Ordet i ordningsfrågor och för sakupplysningar begärs direkt av presidiet, inte i kongresssystemet.

Replik

Våra kongresspresidier brukar vara restriktiva med att bevilja replik i debatterna, men kan ges till den som blivit direkt utpekad eller angripen i debatten på ett sådant sätt att det är viktigt för ombuden att omedelbart få ett tillrättaläggande. Att någon i debatten säger ”jag tycker Anna Andersson har helt fel” är inte skäl för Anna att begära replik, däremot kanske om någon felaktigt tillvitar Anna åsikter eller handlingar: ”att som Anna Andersson uppmana till skattefusk tycker jag är helt galeet”.

Motions- och debattindelning

För att få en så bra debatt som möjligt delas debatt och beslut upp i ämnesområden som huvudsakligen följer motionernas indelning: Allmänpolitik, uttalande inför riksdagsvalet, uttalande inför EU-valet samt stadgar och organisation. I tabellen nedan ser man mer i detalj hur motionerna är indelade i olika debatt- och beslutsblock.

I enlighet med information som fanns i kallelsen till kongressen föreslås motionerna A64-A68 ej tas upp till beslut utan hänskjuts till partistyrelsen för behandling. Dessa motioner handlar

om ställningstaganden som redan finns, om verksamhet som pågår eller frågor som inte kan eller bör beslutas av kongressen

Allmänpolitik	A1-A63, B63:3-6, <i>ej A44:2, A45:2, A46:2</i>
Uttalande inför riksdagsvalet	B1-B93, A44:2, A45:2, A46:2, <i>ej B63:3-6</i>
Behandling av stadgemotioner rörande kongressens val	D1-D6
Partistyrelsens förslag till stadgeändringar samt övriga stadge- och organisationsmotioner	C1-C25, D7-D34, E27:2
Uttalande inför EU-valet	E1-E31, <i>ej E20:3, E27:2-3</i>
Behandlas under dagordningspunkt Programkommissionens rapport	F1, E20:3, E27:3
Behandlas under dagordningspunkt Kongressuttalanden	F2
Tas ej upp till behandling på kongressen	A64-A68

Redaktionskommittéer

Det är viktigt att så många frågor som möjligt avgörs direkt i kongresslokalen av ombuden. Det är enklast för dig som ombud att följa med då. Kongressen bör därför undvika att i onödan sända förslag till en redaktionskommitté för bearbetning.

Att begära ordet, yrka etc

För att underlätta för presidiet att organisera förhandlingarna gäller följande:

1. Anmäl dig i god tid – helst före det ”mjuka strecket”. Observera indelningen i olika debattblock ovan. Det går även att begära ordet via kongresssystemet när debatten börjat förutsatt att det inte satts streck i debatten. I kongresssystemet kan du även lätt stryka dig från talarlistan.
2. Alla förslag – yrkanden – ska lämnas in via kongresssystemet. Skriv in varje yrkande för sig. Yrkanden ska ställas klart och redigt: Bifall eller avslag till redan lagda motioner och förslag. Skriv inte in någon argumentation eller motivering. (I manualen för kongresssystemet finns en detaljerad förklaring av hur det går till att yrka.)
3. Partistyrelsens, och när det gäller partiprogrammet programkommissionens, förslag kommer i regel att vara huvudförslag. Undantag är då redaktionskommittén lämnar förslag. Det innebär att man inte måste yrka särskilt på dessa förslag – de kommer alltid att ställas under proposition. Motioner som PS eller programkommissionen inte föreslagit bifall på kommer däremot inte upp till beslut om ingen yrkar på det. De motioner där ingen yrkat något annan än partistyrelsen alternativt programkommissionen brukar behandlas i klump: *”För övriga motioner finns endast partistyrelsens förslag. Beslutas i enlighet med partistyrelsens förslag? Svaret är ja.”* (klubbslag).
4. Det är inte möjligt att på kongressen ställa helt nya förslag (se nedan).
5. De dokument som kongressen *inte* kan ändra i är partistyrelsens verksamhetsberättelse, programkommissionens rapport, riksdagsgruppens verksamhetsberättelse, EU-parlamentsgruppens verksamhetsberättelse och ekonomiska berättelse samt revisionsberättelsen. Dessa dokument är partistyrelsens, de parlamentariska gruppernas och revisorernas egna dokument, inte kongressens. Partistyrelsens och programkommissionens motivtext i svaren till motionerna kan kongressen inte heller ändra, eftersom de är en förklaring till varför PS eller programkommissionen föreslår kongressen besluta på ett visst sätt, t.ex. bifalla eller avslå en viss motion.
6. Reservationer ska lämnas in skriftligt till presidiet innan kongressens avslutande.

Vilka förslag kan kongressen ta ställning till?

Det är inte möjligt att på kongressen ställa helt nya förslag, dvs. ändrings- eller tilläggsförslag med frågor som ombuden inte tidigare sett och kunnat diskutera i sina föreningar.

Redaktionskommittén har dock viss möjlighet att föreslå nya formuleringar som jämkar samman eller förtydligare liggande förslag.

Det som ligger på kongressens bord för beslut är:

- De ursprungliga förslagen från partistyrelsen,
- De inkomna motionerna
- Partistyrelsens och programkommissionens yttranden (förslag om att motionen bifalls, avslås eller anses besvarad, t.ex. med en ny formulering).
- Konkreta förslag i reservationer i PS (kongressen tar inte ställning till motivtext i vare sig motioner, motionssvar eller reservationer).

Streck i debatten

För att tiden skall räcka till kan det vara nödvändigt att under debattens gång sätta ”streck i debatten”. Streck begärs som en ordningsfråga men kan också föreslås av presidiet. Streck sätts på följande sätt:

1. Kongressen beslutar först om streck skall sättas eller ej, eventuellt efter debatt i frågan.
2. Ordföranden redovisar alla inkomna yrkanden och frågar om det finns ytterligare yrkanden. Om det är många yrkanden kan ordföranden för att spara tid be om kongressens tillåtelse att bara läsa upp de yrkanden som ingen presenterat i talarstolen. Yrkandelängden justeras (fastställs) och inga nya yrkanden får därefter ställas.
3. Ordföranden läser upp talarlistan och frågar om fler vill begära ordet. Om så är fallet antecknas dessa och så sätts streck efter det sista namnet. Därefter kan man inte begära ordet.
4. Debatten fortsätter tills talarlistan är genomgången.

Hur man fattar beslut

När det bara finns två förslag ställer ordföranden dem mot varandra på följande sätt:

”Jag kommer att ställa partistyrelsen svar på motion A321 – att den skall anses besvarad – mot Anna Anderssons yrkande att motionen skall bifallas. Bifalles Anderssons yrkande? (ja-rop). Bifalles partistyrelsens svar? (ja-rop). Jag finner att kongressen beslutat bifalla partistyrelsens svar!” (kort paus, klubbslag).

Svara inte ”nej” på ordförandens frågor, det gör det svårare att uppfatta vilket förslag som bifallits. Den som inte är överens med ordföranden om vilket förslag som fått majoritet kan ropa ”*votering*” innan klubban faller. Då genomförs en omröstning via kongresssystemet. En omröstning öppnas då och man har möjlighet att klicka på olika alternativ (i manualen beskrivs detta i mer detalj), se exempel nedan:

”Votering är begärd och skall verkställas. De som röstar på Anna Anderssons yrkande klickar på ”1”, de som röstar på partistyrelsens svar klickar på ”2”. Den som avstår klickar på ”3”. Ni kan rösta nu (kort paus).

Ordföranden: *Någon som inte röstat? Visa resultatet.”* (omröstningsresultatet visas på skärmen). *Omröstningen har utfallit med 116 röster för partistyrelsens förslag, 99 röster för Anna Anderssons förslag. 10 röster var nedlagda. Kongressen har alltså beslutat i enlighet med partistyrelsens förslag* (klubbslag).

Om det finns fler än två förslag är det lite mer komplicerat. Ett exempel: Partistyrelsen har föreslagit att motion A321 skall anses besvarad, Anna Andersson har yrkat att motionen ska bifallas och Bertil Bengtsson att den ska avslås. Det finns alltså tre olika förslag. Tidigare har ordföranden först frågat på vart och ett av förslagen i tur och ordning, men för att göra beslutsordningen tydligare kommer presidiet gå direkt på en s.k. kontrapositionsvotering. Ordföranden säger:

Eftersom det finns tre förslag skall vi först bestämma vilket yrkande som skall vara motförslag till partistyrelsens svar. Jag ställer Anderssons yrkande om bifall till motionen mot Bengtssons yrkande om avslag på motionen och därefter det vinnande förslaget mot partistyrelsens svar. Ut ses Anderssons yrkande till motförslag? (ja-rop) Ut ses Bengtssons yrkande till motförslag? (ja-rop) Jag finner att kongressen beslutat utse Bengtssons yrkande till motförslag.”

Innan klubban faller är det möjligt att återigen begära votering. I så fall genomförs en omröstning genom kongresssystemet på samma sätt som i det första exemplet.

När motförslaget väl är bestämt över går man till huvudvoteringen, där huvudförslaget ställs mot det motförslag som utsetts. Även i denna votering kan man naturligtvis begära rösträkning om man inte är ense med ordförandens bedömning. Därmed har alla ombud haft möjlighet att rösta på det förslag de funnit bäst och beslut har tagits enligt våra stadgar med enkel majoritet.

Ordföranden kan också välja att gå direkt till elektronisk omröstning i alla omröstningarna efter att votering begärts första gången.

Om det finns fler än tre förslag kan propositionsordningen utformas på flera sätt. Ordföranden kommer då att föreslå en propositionsordning som kongressen fastställer:

Vi har här fyra förslag att ta ställning till. Jag föreslår följande propositionsordning (...) Godkännes propositionsordningen? (ja-rop) Svaret är ja.

Man kan ha olika uppfattning om vilken propositionsordning som är lämpligast, men tänk på att det ytterst sällan har någon betydelse för vilket det slutliga beslutet blir. Diskussioner i sådana ordningsfrågor är sällan väl använd kongresstid.

Begär inte votering i onödan!

Möjligheten att begära votering är till för att garantera att det verkligen är majoritetens uppfattning som blir beslutet – ordföranden kan ju höra fel, i synnerhet om det väger jämt mellan två förslag. Ordföranden kan inte vägra att genomföra en begärd votering. Man bör därför avhålla sig från ”okynnesvoteringar” när det är uppenbart vilket förslag som fått majoritet.

Pläderingar

Talartidsbegränsningen i pläderingarna – argumenteringen i personvalen – föreslås på denna kongress liksom på den förra vara 1 minut istället för 30 sekunder. Vi tror att det bli mer informativt om något färre ombud får möjlighet att utveckla argumenten än att ett antal kandidaters namn nämns väldigt många gånger från talarstolen. Det innebär dock att streck kan sättas relativt tidigt.

Personval

Personval genomförs slutet via kongresssystemet om någon med förslagsrätt begär det (stadgarna § 20). Kongresssystemet hanterar detta på ungefär samma sätt som det traditionella sättet med valsedlar (se en detaljerad beskrivning i manualen för kongresssystemet). I kongresssystemet går det inte att se hur ett enskilt ombud har röstat. Om det finns fler föreslagna än som ska väljas är det praxis att ha slutna val. I personval krävs det mer än hälften av rösterna för att bli vald. Om exempelvis alla utom två erhåller mer än hälften av rösterna, genomförs ett omval till dessa två platser. Dubbelt så många som det antal som ska väljas (i detta exempel fyra) deltar i omvalet. I omvalet förklaras de två som högsta röstetalet valda (man behöver alltså inte ha mer än hälften av rösterna i omvalet). (Detta regleras i stadgarna § 22.)

Fastställande av EU-parlamentsvalslistan

Att fastställa en lista där rangordningen är viktig går till på ett lite annorlunda sätt än de ovan angivna instruktionerna för personval. EU-parlamentsvalslistan kommer att beslutas plats för plats uppifrån. Valberedningens förslag är huvudförslag. Yrkanden lämnas in antingen som ändringsyrkanden gällande en viss person på en viss plats, t ex ”att person Y ska placeras på plats X” eller strykningsyrkanden gällande en viss person, t ex ”att person Y ej sätts upp på listan”. Alla yrkanden måste alltså innehålla ett namn på en person och i normalfallet en angiven plats (om det ej är ett strykningsyrkande), andra typer av yrkanden är ej tillåtna. Se bilaga för ett längre exempel på hur beslutsprocessen kommer att gå till.

Suppleanter för ombud

Presidiet avgör när ombudens suppleanter (ersättare) får träda in. De enda skäl som godtas är ordinarie ombuds sjukdom eller motsvarande. Det är alltså inte möjligt att göra upp om att ”dela” på en ombudsplats. När en suppleant trätt in istället för ett ordinarie ombud behåller hon eller han sin plats resten av kongressen. Det går inte att skifta fram och tillbaka. Kongressdelegationerna skall till presidiet ange i vilken ordning respektive delegations suppleanter skall träda in.

Permission

Ombud som måste vara frånvarande under någon del av kongressen kan via sin delegationsledning ansöka om permission. Presidiet avgör om permission beviljas. Under permissionen är ombudsplatsen vakant.

Kontakt med presidiet

Av praktiska skäl kan inte alla ombud prata direkt med presidiet (i synnerhet inte under pågående förhandlingar!) Därför skall alla distriktsdelegationer välja delegationsledare som ansvarar för dessa kontakter, till exempel när det gäller suppleanter och permissionsansökningar.